Erupție AnTiCoruPție

Ghid de nesupunere civică

București

Noiembrie 2012

AUTORI Ana-Maria **MĂRUNȚEL**

Cătălin-Nicolae **CONSTANTINESCU**

Dani **SANDU**

EDITARE Simona **ADAM**

Laura **ȘTEFĂNUȚ**

Daniela **PLOPEANU**

Radu **NICOLAE**

MACHETĂ ȘI PAGINARE Romina **STANCU**

Acest ghid a apărut sub egida Mișcării Erupție Anticorupție ■
Toate drepturile sunt rezervate. ■ Se distribuie gratuit ■ Noiembrie 2012

CUPRINS

	INTRODUCERE – DE CE SCRIEM ACEST GHID	**pg.5**
I.	**SCURT ISTORIC AL NESUPUNERII CIVICE**	**pg.9**
II.	**ADUNĂRILE PUBLICE SAU CUM PUTEM PROTESTA?**	**pg.13**
III.	**GRAFFITI-UL ŞI LEGEA**	**pg.23**
IV.	**PERTURBAREA LINIŞTII PUBLICE**	**pg.27**
V.	**EXHIBIŢIONISMUL**	**pg.35**
VI.	**IRONIA ŞI PAMFLETUL**	**pg.39**
VII.	**DREPTURI, LIBERTĂŢI ŞI OBLIGAŢII CETĂŢENEŞTI**	**pg.51**
VIII.	**CORUPŢIA PE ÎNŢELESUL TUTUROR**	**pg.71**
	BIBLIOGRAFIE	**pg.89**

INTRODUCERE – DE CE SCRIEM ACEST GHID

Chiar dacă poate nu ştim exact cum, cu toţii realizăm faptul că trebuie să luptăm împotriva corupţiei cu diferite mijloace.

De ce ne-am hotărât să realizăm ghidul? Pentru că fenomenul corupţiei este unul periculos, atât pentru societate în ansamblul ei, cât şi pentru fiecare individ în parte. **Corupţia ne priveşte pe toţi. Singura care poate corecta greşelile sistemului este o societate civilă puternică.**

Ceea ce vom prezenta în continuare nu este decât o scurtă analiză a mijloacelor de reacţie ale cetăţenilor împotriva corupţiei de-a lungul timpului, mai mult sau mai puţin legale.

Am căutat în jur exemple celebre de proteste care au avut consecinţe pozitive. Astfel, am aflat că **în 1930, timp de 23 de zile, săteni, jurnalişti şi intelectuali din India au participat la un marş de peste 350 km lansat de Mahatma Ghandi**. A fost un protest paşnic împotriva

taxelor impuse de britanici pe sarea indiană. A declanşat mai multe mişcări de nesupunere civică în India, care au condus la retragerea britanicilor de pe teritoriul ocupat. Este considerat unul dintre cele mai importante momente de nesupunere civică din istoria modernă.

Mai aproape de noi, în 1999 un celebru restaurant de fast food a încercat să-şi deschidă un restaurant[1] în Millau, Franţa – un loc unde nu era dorit. **Fermierul Jose Bove şi un grup de ţărani militanţi au demolat clădirea construită cărămidă cu cărămidă, chiar înainte de inaugurarea acesteia.** Prin nesupunere civică poate că dărâmăm şi noi din temelii instituţia corupţiei din această ţară.

În septembrie 2012 a protestat la Bucureşti o mamă activistă din Argentina[2] care a fost premiată după ce a reuşit să impiedice companii multinaţionale să distrugă viaţa cetăţenilor cu substanţele toxice pe care le pulverizau peste culturile agricole. **A luptat prin mijloace ale nesupunerii civice timp de 11 ani după ce fiica ei a**

[1] Sursa: http://www.guardian.co.uk/commentisfree/2012/aug/20/civil-disobedience-sanchez-gordillo
[2] Sursa: http://totb.ro/%E2%80%9Dviitorul-europei-este-negru%E2%80%9D-mama-activista-care-s-a-pus-cu-monsanto-si-a-castigat

murit din cauza intoxicaţiei cu erbicide. A venit la Bucureşti pentru a atrage atenţia cetăţenilor şi a guvernanţilor asupra pericolelor reprezentate de unele plante modificate genetic sau unele pesticide. Dacă o mamă singură a reuşit, de ce nu am putea şi noi, cu toţii, împreună… ?

Deci, întrebarea pe care ne-o punem este: ce putem face împotriva acestui fenomen – al corupţiei, ce mijloace avem, cum putem lua atitudine în limitele legii şi ce consecinţe suportăm dacă încălcăm aceste limite?

De ce trebuie să cunoaştem aceste mijloace la limita legii? Pentru că un bun cetăţean al comunităţii trebuie să fie informat. **Şi informaţia înseamnă putere şi libertate.**

I. SCURT ISTORIC AL NESUPUNERII CIVICE

Când o persoană sau un grup de persoane consideră că există o problemă gravă a societăţii şi crede că sistemul statal nu poate rezolva această problemă prin căile sale specifice, încearcă diferite mijloace mai mult sau mai puţin legale pentru a încerca să remedieze situaţia sau cel puţin pentru a atrage atenţia asupra problemei. De aceea, în cele ce urmează vom prezenta câteva dintre aceste mijloace care au fost folosite de-a lungul timpului, dar şi în prezent, precum şi consecinţele legale şi sociale ale acestor metode.

Noţiunea de „civil disobedience” apare la mijlocul secolului

XIX, în lucrarea lui ***David Henry Thoreau*** „Essay on Civil Disobedience”. Thoreau teoretiza chiar datoria cetăţenilor de a se opune prin acte non-violente unor norme, emise de către stat, care pot leza sau lezează binele comun.

Această noţiune de *civil disobedience* a devenit deja o tradiţie în statele cu o democraţie solidă sau cu o cultură propice propagării apelurilor la non-violenţă. Este cu atât mai interesant cu cât nesupunerea civică a născut de-a lungul timpului multe dezbateri asupra naturii actelor şi metodelor prin care se concretizează.

Nesupunerea civică: violentă sau paşnică?

Câteva exemple celebre de nesupunere civică sunt:

- mişcarea de eliberare naţională indiană (condusă de ***Mahatma Gandhi***),
- protestele împotriva războiului din Vietnam ce au zguduit Statele Unite ale Americii,
- Primăvara de la Praga din 1968.

Alte exemple:

- aruncatul cu vopsea pe hainele de blană şi piele (atribuit în general PETA),

- lanţurile umane cu care se blochează accesul în instituţii,
- unele exemple de flash-mob (adunări spontane simbolice),
- eliberarea prin efracţie a animalelor din laboratoare etc.

Tot nesupunere civică reprezintă orice refuz de a îndeplini o obligaţie legală pe care cetăţenii o consideră dăunătoare. Această noţiune nu trebuie privită ca fiind periculoasă sau dăunătoare societăţii.

În susţinerea acestei idei aducem ca exemplu principiul lui Mahatma Gandhi, principiu pe care acesta l-a aplicat tuturor acţiunilor pe parcursul viaţii sale, şi anume cel al **nesupunerii paşnice.** Gandhi a reuşit să realizeze ce şi-a propus în mod paşnic, în special prin noncooperarea cu autorităţile abuzive.

Nesupunerea civică rămâne în continuare una dintre modalităţile cele mai bune de sesizare a instituţiilor publice asupra problemelor pe care cetăţenii le consideră de maximă importanţă. Statele în care nesupunerea civică se aplică în mod constant sunt state în care autorităţile statului nu se bucură de încrederea şi susţinerea cetăţenilor.

II. ADUNĂRILE PUBLICE sau CUM PUTEM PROTESTA?

Sursa: http://new.inprofunzime.md/assets/articles/files/thumbs1/95421.jpg

Dreptul la libera adunare şi la libera exprimare este unul esenţial pentru un cetăţean al secolului XXI, şi în România este garantat de legea 60/1991.

1. Introducere în Legea 60/1991

Vreau să organizez un protest. Cine trebuie să fiu pentru a face aceasta? Unde trebuie să mă uit pentru a cunoaşte paşii? Care sunt condiţiile de organizare, pregătire şi

desfăşurare ale unui protest? Ce resurse este obligat statul să-mi pună la dispoziţie? Ce resurse trebuie să pun eu la dispoziţie? Cum trebuie să se desfăşoare un protest?

Iată câteva din întrebările pe care dumneavoastră, ca organizator, trebuie să vi le adresaţi în momentul alegerii opţiunii de a coordona un protest. Nu este un lucru uşor de îndeplinit, mai ales dacă subiectul este sensibil şi ştiţi că persoanele care vor participa pot deveni violente. Întotdeauna, orice adunare publică aţi coordona, trebuie să reţineţi că *statul este obligat să vă susţină doar atâta timp cât dumneavoastră vă exercitaţi dreptul fără a leza drepturile celorlalţi*.

Adunările publice sunt un drept al cetăţeanului în folosul cetăţenilor.

Adunările publice - protestul este doar una dintre variante - sunt esenţa statului democratic şi de drept. Ele trebuie să faciliteze implicarea cetăţenilor în spaţiul public şi tradiţia lor datează încă din Antichitate. Ele sunt astăzi cel mai bun mijloc de a protesta faţă de nedreptăţi, de a comemora ori cinsti mari nume din istoria sau viaţa noastră, de a se implica în sesizarea publicului larg ş.a.m.d.

Ţineţi mereu minte că reglementarea expresă a condiţiilor de organizare, pregătire şi desfăşurare ale adunărilor publice, nu este o încercare a statului de a limita un drept fundamental al cetăţeanului, ci o expresie plastică a protejării valorilor publice. În Legea 60/1991 (*Legea nr. 60 din 23 septembrie 1991, republicată, privind organizarea şi desfăşurarea adunărilor publice*), pe care o vom analiza în continuare, sunt trecuţi în mod clar şi concis toţi paşii necesari pentru bunul mers al unei adunări publice.

2. Ce înţelegem prin adunare publică?

Conform art. 1 din L60/1991, observăm că o adunare publică poate însemna: mitinguri, demonstraţii, manifestaţii, competiţii sportive, procesiuni şi altele asemenea, ce urmează să se desfăşoare în pieţe, pe căile publice ori în alte locuri în aer liber, în cadrul cărora cetăţenii îşi pot exprima liber opiniile politice, sociale sau de altă natură.

3. Cine poate organiza o adunare publică?

Din interpretarea legii 60/1991, orice grup de persoane, preferabil constituite într-o persoană juridică, care nu au

antecedente penale şi nu sunt înregistraţi în asociaţii sau grupări ce au adus în trecut atingere drepturilor sau valorilor cetăţenilor. De asemenea, este important ca organizatorii să poată dovedi că au resursa umană necesară gestionării cu succes a adunării, alături de forţele de ordine.

4. *Condiţii prealabile organizării unei adunări publice*

I) *Declararea Adunării Publice*

Primul pas pe care trebuie să îl faceţi este să redactaţi o declaraţie adresată primarului unităţii administrativ-teritoriale în raza căreia se va desfăşura adunarea publică (ex: organizaţi o manifestaţie în sectorul 4, Bucureşti, adresaţi declaraţia primarului sectorului 4 din Bucureşti şi o depuneţi la Primărie). Aveţi modelul de declaraţie la finalul prezentului capitol.

Important!

Conform art. 3 L60/1991, „*Nu trebuie declarate în prealabil adunările publice al căror scop îl constituie manifestările cultural-artistice, sportive, religioase, comemorative, cele ocazionate de vizite oficiale, precum şi cele care se desfăşoară în exteriorul său în incinta sediilor ori a imobilelor persoanelor juridice de interes public sau privat*".

Declaraţia **trebuie depusă cu minim trei zile înaintea datei la care aţi fixat evenimentul**. Este de la sine înţeles că este în interesul dumneavoastră să depuneţi această declaraţie cu cel puţin 2 săptămâni înainte. Aveţi nevoie de timp pentru a ajusta schimbările produse pe parcurs şi pentru a promova evenimentul. În plus, dovedeşte profesionalism şi vă va creşte şansele de a obţine aprobarea şi sprijinul primăriei.

Cu toate acestea, din interpretarea legii, dacă vă aşteptaţi să fie peste 100 de persoane prezente, care trebuie să se deplaseze după un anumit program şi pe un anumit traseu, este bine să vă adresaţi şi să vă sfătuiţi cu cei de la primărie. Colaborarea lor ar putea să vă asigure că nu intervine nimic în bunul mers al evenimentului.

II) *Stabiliţi clar ziua, luna, anul, intervalul orar şi traseul*

Declaraţia pe care dumneavoastră o depuneţi la primărie trebuie să ateste încă de la prima vedere că dumneavoastră sunteţi stăpân pe situaţie, că aveţi cunoştinţele necesare şi că întreaga desfăşurare a adunării publice a fost temeinic şi minuţios pregătită.

Stabiliţi clar o zi, o oră, traseul sau spaţiul în care se va desfăşura evenimentul şi nu le mai schimbaţi orice ar fi.

Este bine să fiţi profesionist, mai ales că răspunderea pe care v-o asumaţi este enormă. Mai bine implicaţi o organizaţie non-guvernamentală (ONG) cu experienţă în domeniu, decât să riscaţi să pierdeţi controlul mulţimii.

III) *Comunicaţi cu forţele de ordine şi cu primăria în permanenţă*

Cel mai bine este ca încă din momentul în care ajungeţi să depuneţi declaraţia (sfatul nostru: cu 2 săptămâni înainte, cel puţin), să ţineţi o legătură strânsă, profesională, cu cei de la primărie şi cu forţele de ordine. Cereţi un număr de telefon şi un nume din ambele părţi şi asiguraţi-vă că sunt bine informaţi în fiecare moment. Orice Adunare Publică vine cu stres, nervi şi responsabilitate enormă. **Este bine să rămâneţi întotdeauna în relaţii bune cu partenerii dumneavoastră. Nu uitaţi**: chiar dacă este vorba de un protest împotriva primăriei, aceasta din urmă are o obligaţie (născută direct din lege) de a vă rămâne partener în organizarea evenimentului.

5. Cum NU trebuie să fie o Adunare Publică

Acest subpunct are rolul va indica ce nu trebuie să faceţi sau să pară că faceţi, dacă doriţi ca Adunarea Publică să

aibă loc. În mod normal, Primarul nu are de ce să vă refuze dreptul de a organiza-o, dar pe baza următoarelor motive (conform art. 9, 10 L60/1991), poate:

- propagarea ideilor totalitare de natură fascistă, comunistă, rasistă, şovină sau ale oricăror organizaţii terorist-diversioniste;
- defăimarea ţării şi a naţiunii, îndemnul la ura naţională sau religioasă;
- incitarea la discriminare, la violenţă publică şi la manifestări obscene, contrare bunelor moravuri;
- organizarea unei lovituri de stat sau a altei acţiuni contrare siguranţei naţionale;
- încălcarea ordinii, siguranţei sau moralităţii publice, a drepturilor şi libertăţilor cetăţenilor ori punerea în pericol a sănătăţii acestora;
- în perioada, locul şi pe traseele unde acestea ar urma să se desfăşoare se execută lucrări edilitar-gospodăreşti de amploare.

Important!

Dacă vă este interzisă organizarea unei Adunări Publice şi credeţi că această măsură este abuzivă, puteţi contesta decizia în contencios administrativ, conform L554/2004.

6. *Obligaţiile organizatorului Adunării publice*

Nu are sens să insistăm foarte tare pe acest aspect, având în vedere explicaţiile oferite mai sus.

Conform *art.12 L60/1991*, organizatorii au obligaţia de a:

- asigura, prin pregătire prealabilă şi supervizare la momentul Adunării Publice, traseul, programul, resursa umană şi păstrarea participanţilor în limitele impuse de normele juridice şi morale;
- de a purta semne distinctive, pentru a putea fi recunoscuţi atât de participanţi, cât şi de forţele de ordine;
- de a exclude dintre participanţi pe aceia care vin cu băuturi alcoolice sau dovedesc tendinţe violente;
- de a achita în prealabil orice servicii cerute pe baze contractuale Consiliului Local.

MODEL DE DECLARAŢIE ÎNAINTATĂ PRIMARULUI UNEI UNITĂŢI ADMINISTRATIVE

DENUMIREA ORGANIZATORULUI

Nr. ..... din .....

Către, ...

- Domnului primar -

Vă facem cunoscut că în ziua de ..... luna ..... anul ....., între orele ..... şi ....., în localitatea ....., judeţul ....., locul ..... se va desfăşura o adunare publică organizată de către noi.

La adunare vor participa circa ..... persoane.

Traseele de acces spre locul adunării, precum şi cele de dispersare vor fi: .....

Scopul adunării publice îl constituie manifestarea (aprobării, adeziunii sau protestului) în legătură cu ..... .

Vă asigurăm că adunarea se va desfăşura în mod paşnic şi civilizat.

Din partea noastră sunt imputerniciţi să asigure şi să răspundă de măsurile privind buna organizare a adunării, astfel încât aceasta să se desfăşoare în condiţii paşnice,

civilizate şi să nu degenereze în acte de violenţă, domnii/ doamnele:

- .....

- .....*)

Personalul desemnat de noi să execute măsuri de ordine pe parcursul desfăşurării adunării şi pe trasee va purta următorul însemn distinctiv:

.....

În sprijinul bunei desfăşurări a adunării, solicităm din partea primăriei şi a organelor de poliţie luarea următoarelor măsuri:

.....

.....

Semnătura şi ştampila organizatorului

_____

**) Se vor indica numele, prenumele, alte date de identificare ale persoanelor împuternicite să răspundă de organizare.*

III. GRAFFITI-UL ŞI LEGEA

SURSA: http://www.revistamanifest.eu/wp-content/uploads/2012/03/graffiti-its-a-fun-crime.jpg

Pentru pasionaţii amatori de graffiti, fie utilizatori, fie simpli privitori, această formă de exprimare **este o artă**.

Pentru autorităţi însă, graffiti-ul are următoarea definiţie: „*Înscrierea sau aplicarea pe ziduri, pe faţadele imobilelor proprietate publică sau privată, pe monumente istorice şi de arhitectură sau pe orice alt tip de construcţii a inscripţiilor neautorizate, prin utilizarea de vopsele, sprayuri şi alte asemenea materiale care murdăresc sau produc deteriorarea ori distrugerea bunurilor în cauză".* Această

definiţie se regăseşte în articolul 1. din Legea pentru asigurarea aspectului estetic al capitalei şi al altor localităţi, adică Legea 554/2003.

Graffiti-ul a devenit pentru mulţi o formă de exprimare. Această modalitate este o formă de nesupunere civică foarte larg răspândită pe întregul glob.

De ce oare? În primul rând, spray-urile şi celelalte instrumente necesare sunt relativ ieftine şi foarte accesibile, efortul depus este minim, dar cel mai important este faptul că întregul oraş, orice suprafaţă verticală sau orizontală este o potenţială pânză pentru mesajul tău.

Statistic vorbind, acesta este motivul pentru care graffiti-ul este principala formă de exprimare a „civil disobedience" în zilele noastre.

Toată lumea care trece pe stradă, toţi pietonii, toţi şoferii, toţi călătorii din transportul în comun văd mesajul etalat cu mai mult sau mai puţin talent pe suprafeţele blocurilor, gardurilor sau metrourilor vechi.

Întrebarea este însă: ***cât de eficientă este această modalitate de protest?***

Cu toate că depăşeşte limitele legale, **graffiti-ul reuşeşte cu succes să transmită mesaje importante atâta timp cât acestea sunt de interes public, precum fenomenul corupţiei.** Spre exemplu, o atenţionare asupra unui caz de corupţie la nivel înalt ce a fost ignorat de autorităţile competente, care este expusă cu litere mari, vizibile, pe un zid din apropierea unei zone intens circulate, nu va lăsa cetăţenii să uite incidentul, care probabil nu este unul izolat.

Tocmai de aceea poate, graffiti-ul este atât de utilizat de către unii cetăţeni care îşi asumă riscuri considerabile, atrage atenţia publică asupra unor probleme sociale grave, precum corupţia.

De ce spunem aici riscuri considerabile? Fiindcă cei mai mulţi amatori ai graffiti-ului sunt tineri, chiar minori.

Acească **„artă" modernă este considerată o contravenţie şi se sancţionează cu o amendă de la 500 lei la 2500 lei**, sumă plătită de părinţi în cazul minorităţii contravenientului. În plus, Legea 554/2003 dispune prin articolul 2 că persoanele care au fost sancţionate conform articolului 1 au şi obligaţia de a suporta cheltuielile pentru refacerea aspectului estetic al bunului în cauză, sumă care trebuie plătită în termen de 5 zile de la data rămânerii definitive a procesului verbal de constatare a contravenţiei

şi de aplicare a sancţiunii. Totodată, graffiti-ul poate reprezenta şi un act de vandalism. La nivel social, acesta este perceput ca un act de huliganism care produce disconfort pentru populaţie.

Contravenţiile pot fi constatate şi amenzile aplicate de către personalul împuternicit de la consiliile locale sau ale sectoarelor municipiului Bucureşti şi de către organele de poliţie.

În acelaşi timp, **măsurile luate de legiuitor şi autorităţi trebuie înţelese**, având în vedere sumele exorbitante pe care statul le plăteşte pentru a curăţa şi restaura suprafeţele în cauză.

IV. PERTURBAREA LINIŞTII PUBLICE

SURSA: http://www.depresium.ro/pareri-personale/hai-cu-decibelu /

De ce am ales să tratăm acest subiect?

Având în vedere că lupta împotriva corupţiei presupune şi mijloace aferente nesupunerii civice, am găsit de cuviinţă să ne focalizăm şi pe o modalitate extrem de întâlnită în rândul „nemulţumiţilor", şi anume folosirea mijloacelor aflate cel mai la îndemână pentru a se face auziţi şi pentru a transmite mesajul. De cele mai multe ori aceasta deranjează mai mult sau mai puţin grav persoanele care ne înconjoară sau mediul proxim, acest tip de comportament fiind reglementat de către Legea nr 61/1991, numită şi **Legea pentru sancţionarea faptelor de încălcare a unor norme de conviețuire socială, a ordinii şi liniştii publice**.

Trecând în alt registru, în momentul în care suntem deranjaţi de încălcarea acestei legi, ce putem face este să sunăm la **112** pentru a reclama incidentul. Organul de poliţie se va prezenta la faţa locului şi va întocmi un proces verbal, în urma căruia, dacă este cazul, va stabili şi o amendă pentru contravenient.

Pentru a clarifica subiectul perturbării liniştii publice şi termenii în care vorbim, trebuie să definim anumite noţiuni. Pentru a nu exista nelămuriri în legătură cu interpretarea Legii nr.61/1991, este necesar a ne raporta constant la aceasta. În consecinţă, vom expune fragmente ale articolului 2 considerate relevante pentru subiectul nostru, miza fiind cunoştinţa de cauză în care trebuie să ne aflăm ca cetăţeni în raport cu legea:

Art. 3 Constituie contravenţie săvârşirea oricăreia dintre următoarele fapte, dacă nu sunt comise în astfel de condiţii încât, potrivit legii penale, să fie considerate infracţiuni:

1) săvârşirea în public de fapte, acte sau gesturi obscene, proferarea de injurii, expresii jignitoare sau vulgare, ameninţări cu acte de violenţă împotriva persoanelor sau bunurilor acestora, de natură să tulbure ordinea şi

liniştea publică sau să provoace indignarea cetăţenilor ori să lezeze demnitatea şi onoarea acestora sau a instituţiilor publice;

2) constituirea unui grup format din trei sau mai multe persoane, în scopul de a săvârşi acţiuni ilicite, contrare ordinii şi liniştii publice şi normelor de convieţuire socială, precum şi actele de încurajare sau sprijinire, sub orice formă, a unor astfel de grupuri de persoane, care incită la dezordine socială;

3) apelarea, în mod repetat, la mila publicului, de către o persoană aptă de muncă, precum şi determinarea unei persoane la săvârşirea unor astfel de fapte;

4) aruncarea asupra unei persoane, construcţii sau asupra unui mijloc de transport cu obiecte de orice fel, cu substanţe inflamante, iritant-lacrimogene sau cu efect paralizant, corozive sau care murdăresc, dacă nu s-au produs vătămări ale integrităţii corporale sau sănătăţii, ori pagube materiale;

11) alarmarea publicului, a organelor specializate pentru a interveni în caz de pericol ori a organelor de menţinere a ordinii publice, prin darea semnalelor de pericol sau, după caz, prin solicitarea intervenţiei la faţa locului, fără motiv întemeiat;

12) întreruperea curentului electric sau stingerea, fără drept, a lămpilor ce servesc la iluminatul public pe străzi, în parcuri, săli de spectacol sau în alte locuri publice;

13) pătrunderea, cu încălcarea normelor legale de acces, în sediile autorităţilor publice centrale şi locale, instituţiilor publice, instituţiilor de învăţământ şi spaţiilor aparţinând acestora, indiferent de destinaţia lor, regiilor autonome, societăţilor comerciale, partidelor sau altor formaţiuni politice, organizaţiilor guvernamentale şi neguvernamentale, ambasadelor şi reprezentanţelor altor state ori ale organizaţiilor internaţionale de pe teritoriul României, precum şi ocuparea fără drept a terenurilor aparţinând ambasadelor şi reprezentanţelor sau a terenurilor situate în perimetrul acestora ori refuzul de a le părăsi la cererea organelor de ordine;

14) scrierea sau desenarea, fără drept, pe pereţii clădirilor, pe garduri sau pe obiecte de folosinţă comună aflate în locuri publice, deteriorarea prin orice mijloc a acestora, precum şi dezlipirea sau distrugerea, fără drept, a reclamelor, anunţurilor şi afişelor legal expuse în locuri anume destinate;

15) nerespectarea măsurilor de ordine sau a regulilor stabilite pentru buna desfăşurare a manifestărilor cultural-sportive;

24) provocarea ori participarea efectivă la scandal, în locuri sau localuri publice;

25) tulburarea, fără drept, a liniştii locuitorilor prin producerea de zgomote cu orice aparat sau obiect ori prin strigăte sau larmă;

26) tulburarea liniştii locatarilor între orele 22,00-8,00 şi 13,00-14,00 de către orice persoană prin producerea de zgomote, larmă sau prin folosirea oricărui aparat, obiect ori instrument muzical la intensitate mare în localurile sau în sediile persoanelor juridice, în locuinţele persoanelor fizice sau în oricare alt loc din imobile cu destinaţia de locuinţe ori situat în imediata vecinătate a acestora;

27) organizarea de petreceri cu caracter privat şi utilizarea de aparatură muzicală la intensitate de natură a tulbura liniştea locuitorilor, în corturi, alte amenajări sau în spaţiu neacoperit, situate în perimetrul apropiat imobilelor cu destinaţia de locuinţe sau cu caracter social, în mediul urban;

31) refuzul unei persoane de a da relaţii pentru stabilirea identităţii sale, de a se legitima cu actul de identitate

sau de a se prezenta la sediul poliţiei, la cererea ori la invitaţia justificată a organelor de urmărire penală sau de menţinere a ordinii publice, aflate în exercitarea atribuţiilor de serviciu;

32) îndemnul sub orice formă al minorilor la săvârşirea de contravenţii.

Art. 4

(1) Contravenţiile prevăzute la art. 3 se sancţionează după cum urmează:

a) cu amendă de la 100 lei la 500 lei, cele prevăzute la pct. 3), 4), 11), 14), 17), 18), 22), 31), 33) şi 34);

b) cu amendă de la 200 lei la 1.000 lei, cele prevăzute la pct. 1), 12), 16), 24), 25) şi 28);

c) cu amendă de la 500 lei la 1.500 lei, cele prevăzute la pct. 2), pct. 5)-7), pct. 8)-10), pct. 13), 15), 19), 20), 26), 27), 29) şi pct. 32);

d) cu amendă de la 2.000 lei la 3.000 lei, fapta prevăzută la pct. 30);

e) cu amendă de la 100 lei la 500 lei, faptele prevăzute la pct. 21) şi 23).

(2) În cazurile în care faptele prevăzute la pct. 1), 2), 4) şi 24) ale art. 3 sunt săvârşite în incinta unei instituţii de învăţământ, a unei instituţii de sănătate ori destinate

ocrotirii speciale a unor categorii de persoane defavorizate, sancţiunile aplicabile sunt amenzile de la 1.000 lei la 3.000 lei.

(3) În cazul săvârşirii contravenţiilor prevăzute la art. 3 pct. 7) şi pct. 20) se dispune şi măsura suspendării activităţii localului public pe o perioadă cuprinsă între 10 şi 30 de zile.

(4) În cazul repetării contravenţiilor prevăzute la art. 3 pct. 19), 21), 22) şi 26) se dispune, de asemenea, măsura suspendării activităţii localului public pe o perioadă cuprinsă între 10 şi 30 de zile.

De ce este acest mod de exprimare ilicit? Pentru care motiv i se acordă o asemenea atenţie?

În primul rând trebuie să avem în vedere faptul că trăim în societate, că nu suntem singuri pe lume şi că este alegerea noastră liberă să convieţuim într-o anumită comunitate. În consecinţă, **libertatea noastră se termină unde începe libertatea celuilalt**, aşa că trebuie să încercăm să ne trasmitem mesajele ce privesc interesul public, indiferent cât de importante sunt, în moduri care nu deranjează pe cei din jur.

V. EXHIBIŢIONISMUL

SURSA: [illegible]

Exhibiţionismul, în limitele subiectului tratat de noi, **se referă la manifestarea în termeni de „civil disobedience”** a unor persoane care, în general, consideră că transmiterea mesajelor de interes public **este mai eficientă dacă acestea sunt scrise sau pictate pe corpul lor şi expuse astfel privirilor trecătorilor**.

De obicei, astfel de comportamente sunt manifestate în spaţii cât mai aglomerate: pieţe, intersecţii, etc., tocmai pentru ca mesajul trasmis să ajungă la cât mai mulţi oameni. Acest gest disperat, controversat şi ilegal este reglementat tot de Legea nr 61/1991 pentru sancţionarea

faptelor de încălcare a unor norme de convieţuire socială, a ordinii şi liniştii publice.

Prin acest act, autorii încalcă legea menţionată prin faptul că nu îşi respectă obligaţia de a avea un comportament civic moral şi responsabil, în spiritul normelor de convieţuire socială. În încercarea de a promova relaţii sociale civilizate în comunitate, majoritatea martorilor se simt lezaţi şi revoltaţi de astfel de manifestări, considerate a fi deviante.

Conform legii exhibiţionismului, indiferent de scop, constituie contavenţie cu amendă până la 1.000 de lei şi nu se pedepseşte cu închisoarea.

Tratăm acest subiect deoarece cazurile de acest tip devin din ce în ce mai frecvente.

Prima manifestaţie de acest gen a fost pentru o asociaţie care militează pentru protecţia animalelor, la care mai multe femei au luat parte aproape nud pentru a transmite femeilor mesajul de a nu mai purta haine din blană naturală. A fost primul protest de acest tip, care a reuşit de altfel să lanseze o modă. Un alt exemplu recent este o scenă ce a luat loc în timpul iernii într-o ţară cu climat aspru, în

care câteva persoane de sex feminin protestau nud în public împotriva propriului preşedinte.

Aceste exemple demonstrează că nuditatea este un protest eficient, deoarece mass-media o adoră şi îi asigură vizibilitate.
Chiar dacă este văzut ca fiind un comportament deviant, persoanele care au recurs la acest gen de acţiuni au avut un uriaş succes în transmiterea mesajului lor, fiind cu atât mai repede preluate de mass-media la nivel global cu cât manifestările şi comunicările de interes public au fost mai controversate.

VI. IRONIA ŞI PAMFLETUL

Cinq Centimes

ERNEST VAUGHAN

L'AURORE

Littéraire, Artistique, Sociale

ERNEST VAUGHAN

J'Accuse...!

LETTRE AU PRÉSIDENT DE LA RÉPUBLIQUE

Par ÉMILE ZOLA

LETTRE

A M. FÉLIX FAURE

Président de la République

SURSA: http://www.cahiers-naturalistes.com/jaccuse.htm

Sunt numeroase moduri în care ne putem exprima nemulţumirea sau soluţiile noastre cu privire la o problemă socială, dintre care câteva au fost expuse mai sus. Dar, istoric vorbind şi nu numai, **cel mai eficient mod de a atrage atenţia asupra unei probleme, sau chiar de a o eradica, este umorul.** Pentru a demonstra această afirmaţie există nenumărate exemple.

Oamenii, încă din antichitate, când se simţeau neputincioşi în faţa unui sistem aparent imuabil şi indestructibil, recurgeau la unicul mijloc prin care puteau răsturna sistemul care îi oprima şi oamenii din fruntea acestuia,

devenind totodată mai optimişti şi mai veseli. Aparent acest aspect nu prezintă o mare importanţă, dar starea generală de spirit a maselor este extrem de importantă în istoria unui popor, putând produce schimbări majore şi neaşteptate.

Dacă stăm să trecem în revistă marii pamfletari din istorie, aceştia pornesc încă din antichitate, criticând mai mult sau mai puţin sever anumite probleme ale societăţii, sisteme politice sau persoane publice. Cu mari dosebiri de nuanţe, au scris pamflete Aristofan, Swift, Voltaire sau Anatole France. Unul dintre cele mai violente a fost *J'Accuse...!* a lui Emile Zola, în timpul afacerii Dreyfus.

Dar înainte de a continua acest subiect, trebuie să definim conceptul de ”pamflet”.

În general, pamfletul este perceput ca find o specie literară sau creaţie artistică, cu caracter satiric, prin care autorul înfierează şi critică anumite moravuri sociale, probleme publice sau trăsături ale unei persoane sau ale unui grup de persoane, cu scopul de a le îndrepta sau de a atrage atenţia publică asupra acestora. Pamfletul este perceput a intra în categoria stilului publicistic, fiind prezent în domeniul mass-media.

Cum și de ce a funcționat ironia, schimbând percepții și răsturnând persoane influente din funcțiile lor?

După cum am mai menționat anterior, părerea noastră este aceea că **o societate civilă puternică poate face schimbări sociale și politice radicale.** Oamenii faimoși și puternici își pierd autoritatea în momentul în care sunt caricaturizați, nemaiputând fi luați în serios. Firea umană este făcută pentru a urma, dar și pentru a lua în glumă anumite aspecte care, dacă sunt luate în serios, pot avea efecte dezastruoase asupra societății. În general, persoanele recurg la aceste metode când simt că nu le-a rămas nimic altceva de făcut.

Ca să ne susținem părerea, vă oferim câteva exemple: George Bernard-Shaw a reușit prin piesa de teatru satirică *Cezar și Cleopatra* să schimbe percepția asupra imaginii marelui împărat roman.

Mai aproape de timpurile noastre, putem da exemple precum: o formație românească a reușit printr-un cântec răsunător să ironizeze și să oprească astfel eutanasierea câinilor comunitari, măsură ce urma să fie luată de un fost primar al Bucureștiului. Un alt exemplu relevant ar fi o situație din anul 2004 când, în plină campanie electorală, unul dintre cei doi candidați la președinție a fost sever ironizat printr-un mesaj care a circulat printre majoritatea

alegătorilor cu două zile înainte de alegeri, acesta fiind înfrânt din cauza popularităţii scăzute foarte brusc.
De aceea, trebuie să fim conştienţi de importanţa show-urilor de televiziune - pamflet, care ironizează persoane publice, ţinând în frâu, într-o anumită măsură, acţiunile lor. În acest mod, cu privirea publicului aţintită asupra lor, oamenii cu influenţă au mai multă grijă cu privire la modul în care se comportă şi la acţiunile lor.

Este foarte important să ştim în ce măsură putem face un pamflet în limite legale, având în vedere că legea protejează dreptul la imagine, la viaţă privată şi drepturile de autor.
În cele ce urmează vom analiza impactul legii asupra acestei forme de exprimare.
Cel mai important articol de lege în acest sens se află în Noul Cod Civil, articolul 80 litera i): „*O altă atingere adusă vieţii private este considerată: utilizarea numelui, imaginii, vocii sau asemănării cu o altă persoană în alt scop decât informarea legitimă a publicului*".

Ce înţeleg unele persoane din acest articol? Faptul că emisiunile actuale care ridiculizează politicieni şi persoane

publice imitându-le vocea sau aspectul ar trebui să fie interzise.

Autorul acestui articol este profesor la Facultatea de Drept, Universitatea din Bucureşti, şi a dat o declaraţie pentru un cotidian spunând că dumnealui nu consideră că articolul vizează persoane publice. În plus, codul civil este o lege generală, iar pamfletul, fiind o creaţie artistică, este protejat de Legea drepturilor de autor nr. 8/1996, care, fiind o lege specială, derogă de la cea generală.

Cum ştim dacă o creaţie este un pamflet sau nu? Cum ne dăm seama dacă încălcăm sau nu legea când ridiculizăm o persoană publică, mai ales dacă, spre exemplu, a fost implicată într-un scandal privind corupţia şi, implicit, imaginea respectivei persoane este deja pătată?

Pentru a afla răspunsul trebuie să cercetăm legile privitoare la problema noastră, începând cu Noul Cod Civil:

CAPITOLUL II **Respectul datorat fiinţei umane şi drepturilor ei inerente**

SECŢIUNEA a 3-a **Respectul vieţii private şi al demnităţii persoanei umane**

Art. 70 Dreptul la libera exprimare

(1) Orice persoană are dreptul la liberă exprimare.

(2) Exercitarea acestui drept nu poate fi restrânsă decât în cazurile şi limitele prevăzute la art. 75.

Art. 71 Dreptul la viaţa privată

(1) Orice persoană are dreptul la respectarea vieţii sale private.

(2) Nimeni nu poate fi supus vreunor imixtiuni în viaţa intimă, personală sau de familie, nici în domiciliul, reşedinţa sau corespondenţa sa, fără consimţământul său ori fără respectarea limitelor prevăzute la art. 75.

(3) Este, de asemenea, interzisă utilizarea, în orice mod, a corespondenţei, manuscriselor sau a altor documente personale, precum şi a informaţiilor din viaţa privată a unei persoane, fără acordul acesteia ori fără respectarea limitelor prevăzute la art. 75.

Art. 72 Dreptul la demnitate

(1) Orice persoană are dreptul la respectarea demnităţii sale.

(2) Este interzisă orice atingere adusă onoarei şi reputaţiei unei persoane, fără consimţământul acesteia ori fără respectarea limitelor prevăzute la art. 75.

Art. 73 Dreptul la propria imagine

(1) Orice persoană are dreptul la propria imagine.

(2) În exercitarea dreptului la propria imagine, ea poate să interzică ori să împiedice reproducerea, în orice mod, a înfăţişării sale fizice ori a vocii sale sau, după caz, utilizarea unei asemenea reproduceri. Dispoziţiile art. 75 rămân aplicabile.

Art. 74 Atingeri aduse vieţii private

Sub rezerva aplicării dispoziţiilor art. 75, pot fi considerate ca atingeri aduse vieţii private:

a. intrarea sau rămânerea fără drept în locuinţă sau luarea din aceasta a oricărui obiect fără acordul celui care o ocupă în mod legal;

b. interceptarea fără drept a unei convorbiri private, săvârşită prin orice mijloace tehnice, sau utilizarea,

în cunoştinţă de cauză, a unei asemenea interceptări;

c. captarea ori utilizarea imaginii sau a vocii unei persoane aflate într-un spaţiu privat, fără acordul acesteia;

d. difuzarea de imagini care prezintă interioare ale unui spaţiu privat, fără acordul celui care îl ocupă în mod legal;

e. ţinerea vieţii private sub observaţie, prin orice mijloace, în afară de cazurile prevăzute expres de lege;

f. difuzarea de ştiri, dezbateri, anchete sau de reportaje scrise ori audiovizuale privind viaţa intimă, personală sau de familie, fără acordul persoanei în cauză;

g. difuzarea de materiale conţinând imagini privind o persoană aflată la tratament în unităţile de asistenţă medicală, precum şi a datelor cu caracter personal privind starea de sănătate, problemele de diagnostic, prognostic, tratament, circumstanţe în legătură cu boala şi cu alte diverse fapte, inclusiv

rezultatul autopsiei, fără acordul persoanei în cauză, iar în cazul în care aceasta este decedată, fără acordul familiei sau al persoanelor îndreptăţite;

h. utilizarea, cu rea-credinţă, a numelui, imaginii, vocii sau asemănării cu o altă persoană;

i. difuzarea sau utilizarea corespondenţei, manuscriselor ori a altor documente personale, inclusiv a datelor privind domiciliul, reşedinţa, precum şi numerele de telefon ale unei persoane sau ale membrilor familiei sale, fără acordul persoanei căreia acestea îi aparţin sau care, după caz, are dreptul de a dispune de ele.

Art. 75 Limite

(1) Nu constituie o încălcare a drepturilor prevăzute în această secţiune atingerile care sunt permise de lege sau de convenţiile şi pactele internaţionale privitoare la drepturile omului la care România este parte.

(2) Exercitarea drepturilor şi libertăţilor constituţionale cu bună-credinţă şi cu respectarea pactelor şi convenţiilor internaţionale la care România este parte

nu constituie o încălcare a drepturilor prevăzute în prezenta secţiune.

Art. 76 Prezumţia de consimţământ

Când însuşi cel la care se referă o informaţie sau un material le pune la dispoziţia unei persoane fizice ori persoane juridice despre care are cunoştinţă că îşi desfăşoară activitatea în domeniul informării publicului, consimţământul pentru utilizarea acestora este prezumat, nefiind necesar un acord scris.

Aceste dispoziţii ale legii sunt necesare pentru a evita abuzurile din partea presei, care uneori poate pune mare presiune pe viaţa privată a persoanelor publice. Ideea principală este că **oricine are dreptul la imagine**, presupunând ca aceasta să fie una corectă şi conformă cu realitatea.

Extrem de important este că **defăimarea şi calomnierea presupun rea-credinţă din partea autorului, scopul fiind ponegrirea unei persoane**. În schimb, **prin ironie şi pamflet se urmăreşte înfierarea unor moravuri, ridiculizarea unor trăsături şi atragerea atenţiei**

asupra unor probleme de interes public. Totodată, râsul şi buna dispoziţie sunt considerate a fi panaceu.

Acestea fiind spuse:

SURSA: http://www.timesnewroman.ro/politic/7118-90-dintre-romani-urasc-coruptia-dar-ar-accepta-o-mica-suma-de-bani-ca-sa-se-faca-ca-n-o-vad

VII. DREPTURI, LIBERTĂȚI ȘI OBLIGAȚII CETĂȚENEȘTI

De ce este important să-ți cunoști drepturile?

SURSA: https://www.facebook.com/photo.php?fbid=322799771131498&set=a.289695747775234.68403.277719805639495&type=3&theater

Fie că le cunoşti sau nu, **drepturile, libertăţile şi obligaţiile tale ca cetăţean îţi vor influenţa viaţa**. Indiferent că discutăm despre cazuri de abuz activ în funcţie ale poliției, despre cazuri în care autoritățile ar trebui să intervină şi nu o fac, sau pur şi simplu despre cazuri în care angajaţi (ai statului sau nu) ocolesc sau *întind* legea, cunoaşterea drepturilor este cel mai bun mijloc al cetăţeanului de a se proteja de abuzuri. Pentru o societate echitabilă, care respectă legea, este nevoie ca fiecare dintre noi să ceară dreptate pentru el însuşi şi să nu accepte nedreptatea pentru cei din jurul său. Orice încălcare a drepturilor care trece nepedepsită riscă să

legitimeze acest comportament, iar orice reacţie de respingere a abuzurilor este un pas către echitate.

Cine este informat, este şi protejat. Sau cel puţin capabil să se auto-protejeze. Multă vreme, această protecţie împotriva abuzurilor a fost limitată la cei care cunoşteau legea, iar cei mai puţini informaţi au privit cu scepticism ideea de respectare a normelor legale. Din cauza inerentei lipse de informare a noastră, a tuturor, în legătură cu unele drepturi pe care le avem, scepticismul s-a generalizat, făcând victime chiar şi între oamenii educaţi şi conştienţi de drepturile lor, care au încetat să creadă că legea se aplică în mod egal pentru toată lumea. Singura cale de scăpare din această situaţie este protestul. Activ, cu legea în mână, fără a oferi celor care, din ignoranţă sau rea-voinţă, vor să păstreze un status-quo discriminator. În acest scop, **prima noastră responsabilitate şi prima noastră apărare este cunoaşterea legii.**

În următoarele pagini, vom discuta câteva drepturi importante pentru discuţia de faţă. Lista nu este în niciun fel exhaustivă, ci ar trebui constant completată prin căutarea de noi informaţii online sau offline.

Un consumator informat poate influenţa atitudinea operatorului economic şi modul în care se face comerţ. Toţi suntem consumatori şi de noi depinde să schimbăm calitatea bunurilor şi a serviciilor pe care le plătim. Majoritatea consumatorilor din România nu sunt întru-totul conştienţi de drepturile lor şi nu ştiu cum să obţină rezolvarea problemelor legate de bunuri sau servicii necorespunzătoare[3].

- ✓ **În calitate de consumator, trebuie să poţi compara produsele pentru a decide care este cel mai rentabil**. Vânzătorii trebuie să afişeze clar preţul întreg, cu tot cu TVA, al tuturor produselor oferite spre vânzare consumatorilor, iar „preţul unitar" (de exemplu, pretul pe kilogram sau pe litru) trebuie, de asemenea, indicat. De asemenea, societăţile de servicii financiare trebuie să furnizeze anumite informaţii în mod standardizat.

[3] SURSA: European Commission , http://ec.europa.eu/dgs/health_consumer/information_sources/docs/ca/leaflet_consumer_day_ro.pdf

- ✓ **Pentru a putea lua decizii de cumpărare în deplină cunoştinţă de cauză**, legislaţia UE interzice publicitatea care induce în eroare sau înşală consumatorii. De exemplu, atunci când se comercializează un produs, este ilegal să se pretindă că acesta va vindeca o boală în cazul în care nu există dovezi ştiinţifice care să susţină acest lucru.

- ✓ **În cazul în care aveţi un litigiu nesoluţionat cu un comerciant,** nu disperaţi. Exista o serie de opţiuni disponibile la care puteţi apela pentru a obţine un sfat sau ajutor. Există mai multe organizaţii pentru protecţia consumatorilor în ţara dumneavoastră care vă pot ajuta, iar în cazurile transfrontaliere puteţi recurge la Reţeaua Centrelor Europene pentru Consumatori (ECC-Net), care vă poate informa cu privire la drepturile dumneavoastră şi vă poate ajuta să rezolvaţi problemele cu comercianţi aflaţi în alte ţări ale UE.

- ✓ **Puteţi face cumpărături oriunde în UE şi să aduceţi acasă produsele cumpărate fără a plăti taxe vamale sau o taxă pe valoare adăugată (TVA) suplimentară**. Acest lucru se aplică în cazul în care călătoriţi în alte ţări pentru a face cumpărături sau în cazul în care comandaţi bunuri prin internet, poştă sau telefon.

- ✓ **În cazul în care articolul pe care l-aţi cumpărat nu arată sau nu funcţionează aşa cum i s-a făcut publicitate** sau în cazul în care nu este satisfăcător, **aveţi dreptul de a vi se înlocui articolul gratis sau de a vi se returna banii în** cazul în care înlocuirea nu a fost efectuată într-un timp rezonabil. Toate bunurile de consum vândute în UE beneficiază de o garanţie minimă de doi ani.

- ✓ **Toate bunurile de consum vândute în UE se supun unor standarde exigente de siguranţă**, care sunt printre cele mai înalte din lume. Producătorii şi distribuitorii răspund de introducerea pe piaţă numai a unor produse sigure. Un sistem de avertizare la nivel european a fost pus la punct pentru a identifica produsele potenţial periculoase şi a le retrage rapid de pe piaţă.

- ✓ Legislaţia comunitară privind etichetarea produselor alimentare vă oferă posibilitatea de a şti ce consumaţi**. Etichetele produselor alimentare trebuie să conţină detalii complete privind ingredientele, inclusiv cele despre care se ştie că provoacă alergii.** Dacă un produs conţine organisme modificate genetic, acest lucru trebuie menţionat pe etichetă. Folosirea

cuvântului „ecologic” este, de asemenea, strict reglementată.

Declarațiile de avere și de interese

- Legea nr. 115 din 16 octombrie 1996 pentru declararea și controlul averii demnitarilor, magistraților, a unor persoane cu funcții de conducere și de control și a funcționarilor publici, cu modificările și completările ulterioare au creat mecanismul declarațiilor de avere în România. De la introducerea lor, declarațiile de avere au avut un efect major asupra mediului politic. De foarte multe ori, declarații de acest tip au determinat anchete consistente, fie pornite de către organele abilitate ale statului, fie de către presă. Există numeroase cazuri foarte mediatizate în ultimii ani care probabil că nu ar fi avut aceeași greutate sau aceeași vizibilitate în lipsa acestei legi, cum ar fi cele ale unor persoane ca Adrian Năstase, Rodica Stănoiu, Mihail Boldea și alții. Ca urmare, importanța declarației de avere este imensă, astfel că înțelegerea a ceea ce ea presupune și gândirea de modalități noi în care aceasta să fie folosită mai eficient ar trebui să fie o prioritate pentru societatea civilă din România.

- În aceste declaraţii de avere se vor introduce drepturile şi obligaţiile din ţară şi din străinătate ale declarantului şi ale familiei sale. Prin familie se înţelege soţul, soţia şi copii aflaţi în întreţinerea acestora ce nu depăşesc vârsta de 26 de ani. Declaraţia va include bunurile imobile, bunurile mobile din proprietate şi bunurile imobile sau mobile ale căror valoare depăşeşte 3.000 de euro şi au fost înstrăinate în ultimele 12 luni. De asemenea, declaraţiile de avere vor cuprinde activele financiare, datoriile, cadourile primite (dacă valoarea lor individuală depăşeşte 500 de euro) şi veniturile declaranţilor.

- Pe de altă parte, declaraţiile de interese se axează predominant pe situaţia declarantului, urmând ca familia (toate rudele de gradul I) să depună declaraţii pe propria răspundere cu privire la contracte, inclusiv cele de asistenţă juridică, consultanţă sau de alt tip, obţinute sau aflate în derulare în timpul exercitării funcţiilor, mandatelor sau demnităţilor publice finanţate de la bugetul de stat, local şi din fonduri externe ori încheiate cu societăţi comerciale cu capital de stat. În rest, **declarantul este obligat**:
  - să prezinte informaţii în legatură cu statutul său de asociat sau acţionar la societăţi comerciale,

companii/societăţi naţionale, instituţii de credit, grupuri de interes economic;

- să prezinte funcţia/funcţiile de conducere, administrare şi control deţinute în societăţile comerciale, regii autonome, companii/societăţi naţionale, instituţiile de credit, grupurile de interes economic; să-şi prezinte calitatea de membru în cadrul asociaţiilor profesionale şi/sau sindicate;
- să prezinte calitatea de membru în organele de conducere, administrare şi control, retribuite sau neretribuite, deţinute în cadrul partidelor politice, funcţia deţinută şi denumirea partidului politic.

❖ Este necesară schimbarea atitudinii de eficienţă politică limitată, că cetăţenii nu pot influenţa în mod real viaţa politică. Principiul de „cum îţi aşterni, aşa dormi" trebuie să câştige teren atât în reprezentările electoral-politice ale românilor după cum şi-au câştigat teren în reprezentările lor despre capitalism din ultimii 22 de ani.

❖ *"De la adoptarea noului său cadru juridic, în august 2010,* ***Agenţia Naţională de Integritate (ANI)*** *a început să înregistreze din nou rezultate şi a înaintat cazuri de conflict de interese, de incompatibilitate şi de averi a*

căror proveniență nu poate fi justificată instituțiilor competente, care urmează să ia decizii în acest sens. Deși ANI și-a îmbunătățit metodologia, iar investigațiile pe care le desfășoară sunt mai eficiente, monitorizarea de către organismele judiciare și administrative competente ar trebui îmbunătățită în mod semnificativ. Sancțiunile aplicate ca urmare a constatărilor făcute de ANI sunt puține la număr, iar cele aplicate sunt rareori disuasive. De exemplu, dintr-un total de 82 de decizii de incompatibilitate confirmate de instanțe, comisiile disciplinare au aplicat sancțiuni în doar 14 cazuri, din care 5 au fost demiteri, iar 5 simple avertismente."[4]

Dreptul la informare

Un prim pas pentru ieşirea din inerţie este exercitarea dreptului la o informare rapidă şi corectă precum şi sesizarea instituţiilor şi autorităţilor publice atunci când este cazul. În acest scop, există trei căi principale[5]:

[4] Extras din raportul Comisiei Europene catre Parlamentul și Consiliul european

[5] Sursa: http://www.romaniacurata.ro/modurile-de-sesizare-a-autoritatilor-publice-1002.htm

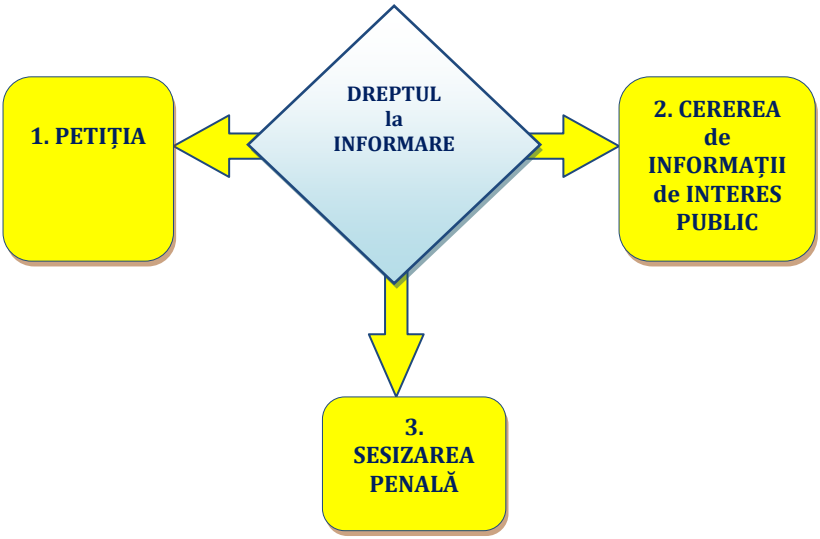

Cererea de Informaţii de Interes Public:

- Dreptul la informaţie este prevăzut în art. 31 alin. 1-3 din Constituţie. Dreptul persoanei de a avea acces la orice informaţie de interes public este reglementat în detaliu prin Legea nr. 544/2001 privind liberul acces la informaţiile de interes public.

- Sunt de interes public **orice informaţii care se referă la sau rezultă din activităţile unei instituţii sau autorităţi publice** ce utilizează sau administrează

resurse financiare publice, unei regii autonome, companii naţionale, precum şi oricărei societăţi comerciale aflate sub conducerea unei autorităţi publice centrale sau locale şi la care statul roman sau, după caz, o unitate administrativ-teritorială este acţionar unic ori majoritar. În urma unei modificări relativ recente a legii (în octombrie 2006), contractele de achiziţii publice au fost prevăzute expres în categoria informaţiilor de interes public.

- *Cine poate solicita informaţii de interes public?* **Orice persoană, fizică sau juridică, română sau străină poate cere informaţii de interes public** (art.20 din Norme 4).

- *Solicitantul trebuie să-şi motiveze, să-şi justifice cererea?* **Nu, cererea nu trebuie justificată**. Informaţiile de interes public pot fi solicitate şi numai din "simplă curiozitate", întrucât accesul la astfel de informaţii este liber, ceea ce presupune ca ele să se afle la dispoziţia tuturor. De asemenea, **Accesul la informaţiile de interes public este gratuit;**

➢ Contacte utile ale unor Instituţii şi Organizaţii neguvernamentale

Instituţie	Web/E-mail/Nr. Telefon	Adresă
Agenţia Naţională de Integritate	Tel: +40-37-206-98-69 Fax: +40-37-206-98-88 E-mail: ani@integritate.eu Website: www.integritate.eu	Bd. Lascăr Catargiu, 15, CP 010661, sector 1, Bucureşti
Asociaţia Română pentru Transparenţă (Transparency International Romania)	Tel-fax: 021- 317.71.69 Website: www.transparency.org.ro E-mail: office@transparency.org.ro	Bd. N. Bălcescu, 21, Sector 1, Bucureşti
Centrul de Resurse Anticorupţie în Justiţie	E-mail: centru@transparency.org.ro	Bd. N. Bălcescu, 21, Sector 1, Bucureşti
Asociaţia Pro Democraţia	Tel-fax: (021) 222 8245 / 222 8254 E-mail: apd@apd.ro Website: www.apd.ro	Bd. Mareşal Al. Averescu, nr.17, Pavilion F, etaj 3, Sector 1, Bucureşti
Asociaţia pentru Implementarea Democraţiei	Tel: 0040 21 311 5196 Fax: 0040 21 313 3439 E-mail: acumpanasu@aid-romania.org Website: www.aid-romania.org	Str. Dimitrie Onciul nr. 29, Ap. 1, parter, Cod 024053 sector 2, Bucuresti
Societatea Academică Română (SAR)	Tel.: +40 21 2111424 Fax: +40 21 2111477 E-mail: office@sar.org.ro	Mihai Eminescu nr. 61,Bucureşti, sector 2, cod 020071
Centrul de Resurse Juridice	Tel: +4021 2120690 Fax: +4021 2120519 Website: www.crj.ro	Str. Arcului, nr.19, Sector 2, Bucureşti

➢ Contacte utile – Ministerul Administraţiei şi Internelor[6]

Instituţie	Web/E-mail/Nr. Telefon	Adresă
Direcţia Generală Anticorupţie	Tel gratuit: 0800 806 806 Tel.: 021/ 332.36.64 Fax: 021 332.11.77 Website: www.mai-dga.ro E-mail: dga@mai.gov.ro	Şos. Olteniţei, nr. 390A, sector 4, Bucureşti.
Serviciul Anticorupţie pentru Municipiul Bucureşti	Tel./Fax: 021/324.96.63 E-mail: bucuresti.dga@mai.gov.ro	B-dul Nicolae Grigorescu, nr.12, sector 3, Bucureşti.
S.J.A. Alba	Tel.: 0258/806161 int. 2229 E-mail: alba.dga@mai.gov.ro	Str. Andrei Mureşan, nr. 2 - Poliţia Municipiului Alba -Iulia
S.J.A. Arad	Tel./Fax: 0257/207.132 E-mail: arad.dga@mai.gov.ro	Mun. Arad, str. Ion Calvin nr.17-19, camera 329 (în sediul I.P.J. Arad), jud. Arad.
S.J.A. Argeş	Tel./Fax: 0248/607000/2030 E-mail: arges.dga@mai.gov.ro	Piteşti, str. Victoriei, nr.60 – I. J. Poliţie Argeş.
S.J.A. Bacău	Tel./Fax: 0234/202.611 E-mail: bacau.dga@mai.gov.ro	Bacău, str. Spiru Haret, nr. 2-4.
S.J.A. Bihor	Tel./Fax: 0259/469043 E-mail: bihor.dga@mai.gov.ro	Oradea, str. Dunărea nr. 2, jud. Bihor.
S.J.A. Bistriţa-Năsăud	Tel./Fax: 0263/20.31.67 E-mail: bistrita.dga@mai.gov.ro	Mun. Bistriţa, Instituţia Prefectului Judeţul Bistriţa-Năsăud, camera 129 (intrare din str. 1 Decembrie), jud. Bistriţa-Năsăud.
S.J.A. Brăila	Tel./Fax: 0239/61.36.34 E-mail: braila.dga@mai.gov.ro	Mun. Brăila, Instituţia Prefectului Judeţul Brăila, Piaţa Independenţei nr. 1, jud. Brăila.
S.J.A. Botoşani	Tel: 0231/507.128,	Botoşani, b-dul Mihai

[6] Sursa: http://www.mai-dga.ro/index.php?l=ro&t=26, decembrie 2012

Instituţie	Web/E-mail/Nr. Telefon	Adresă
	0231/507.121; fax: 0231/507.120 E-mail: botosani.dga@mai.gov.ro	Eminescu, nr. 57 – camera 126 (în clădirea IPJ Botoşani), jud. Botoşani.
S.J.A. Braşov	Tel./Fax: 0268/311.617/ 0268/311624 E-mail: brasov.dga@mai.gov.ro	Braşov, str. Nicolae Titulescu, nr. 28.
S.J.A. Buzău	Tel.: 0238/40.2024 Fax: 0238/402.129 E-mail: buzau.dga@mai.gov.ro	Buzău, str. Chiristigii nr. 8-10 (în sediul I.P.J. Buzău), jud. Buzău.
S.J.A. Caraş-Severin	Tel./Fax: 0255/50.26.80 E-mail: caras.dga@mai.gov.ro	Reşiţa, str. Moise Groza, nr. 2-4 – Inspectoratul Judeţean de Poliţie Caraş-Severin
S.J.A. Călăraşi	Tel./Fax: 0242/306.168 E-mail: calarasi.dga@mai.gov.ro	Călăraşi, B-dul Republicii, nr.50, Poliţia Municipiului Călăraşi.
S.J.A. Cluj	Tel./Fax: 0264/40.40.64 E-mail: cluj.dga@mai.gov.ro	Cluj Napoca, str. Decebal, nr.26, et. I, cam. 21 – Poliţia Municipiului Cluj Napoca
S.J.A. Constanţa	Tel./Fax: 0241/64.74.95 E-mail: constanta.dga@mai.gov.ro	Constanţa, str. Zmeurei, nr. 21.
S.J.A. Covasna	Tel./Fax: 0267/307490 E-mail: covasna.dga@mai.gov.ro	Sfântu Gheorghe, str. Korosi Csoma Şandor, nr.16, Covasna.
S.J.A. Dâmboviţa	Tel./Fax: 0245/63.28.70 E-mail: dambovita.dga@mai.gov.ro	Târgovişte, b-dul Carol I - nr.64-66 (în sediul I.P.J. Dâmboviţa), jud. Dâmboviţa
S.J.A. Dolj	Tel/.Fax: 0251/55.39.51 E-mail: dolj.dga@mai.gov.ro	Craiova, str. Amaradia, nr.32-34 - Inspectoratul Judeţean de Poliţie Dolj
S.J.A. Hunedoara	Tel./Fax: 0254/22.37.00 E-mail: hunedoara.dga@mai.gov.ro	Deva, str. Mihai Eminescu, nr.130 – Inspectoratul Judeţean de Poliţie Hunedoara.

Instituţie	Web/E-mail/Nr. Telefon	Adresă
S.J.A. Harghita	Tel./Fax: 0266/31.02.80 E-mail: harghita.dga@mai.gov.ro	Miercurea Ciuc, bd. Frăţiei nr. 6 (în sediul Poliţiei Municipiului Miercurea Ciuc, camera 24), jud. Harghita.
S.J.A. Gorj	Tel./Fax: 0253/211.001; 0253/207.707 E-mail: gorj.dga@mai.gov.ro	Târgu Jiu, Piaţa Revoluţiei nr. 1-3, Instituţia Prefectului Judeţ Gorj, camera 37, jud. Gorj.
S.J.A. Galaţi	Tel./Fax: 0236/431714 E-mail: galati.dga@mai.gov.ro	Galaţi, str. Brăilei, nr. 200 Inspectoratul Judeţean de Poliţie Galaţi.
S.J.A. Giurgiu	Tel./Fax: 0246/207.180 E-mail: giurgiu.dga@mai.gov.ro	Giurgiu, Str. Călugăreni, nr. 26, camera 24.
S.J.A. Ilfov	Tel./Fax: 021/ 33.34.69 E-mail: ilfov.dga@mai.gov.ro	Str. Fabrica de Glucoză, nr. 5-7, sector 2, Bucureşti – Inspectoratul Judeţean de Poliţie Ilfov.
S.J.A. Ialomiţa	Tel./Fax. 0243/20.75.25 E-mail: ialomita.dga@mai.gov.ro	Mun. Slobozia, str. Alexandru Odobescu nr.13-15, parter, jud. Ialomiţa.
S.J.A. Iaşi	Tel./ 0232/301.206E-mail: iasi.dga@mai.gov.ro	Iaşi, str. Zugravi, nr. 64 – Inspectoratul Judeţean de Jandarmi Tulcea Iaşi
S.J.A. Mehedinţi	Tel./Fax: 0252/317.961 E-mail: mehedinti.dga@mai.gov.ro	Drobeta Turnu Severin, b-dul Carol I – Inspectoratul Judeţean de Poliţie Mehedinţi
S.J.A. Mureş	Tel.: 0265/202.354 E-mail: mures.dga@mai.gov.ro	Târgu Mureş, str. Mihail Kogălniceanu, nr. 14 – Inspectoratul Judeţean de Poliţie Mureş
S.J.A. Maramureş	Tel./Fax: 0262/20.72.63 E-mail: maramures.dga@mai.gov.ro	Baia Mare, str. Tineretului, nr. 2, cam. 36 (în sediul Poliţiei Municipiului Baia Mare), jud. Maramureş.
S.J.A. Neamţ	Tel./Fax: 0233/234408 E-mail: neamt.dga@mai.gov.ro	Piatra Neamţ, str. Eroilor, nr.16 parter, camerele 1 şi 2 (în sediul I.P.J. Neamţ), jud. Neamţ.

Instituţie	Web/E-mail/Nr. Telefon	Adresă
S.J.A. Olt	Tel./Fax: 0249/43.10.02 E-mail: olt.dga@mai.gov.ro	Slatina, str. Primăverii, nr. 15 – Poliţia Municipiului Slatina
S.J.A. Prahova	Tel./Fax: 0244/52.96.54 E-mail: prahova.dga@mai.gov.ro	Ploieşti, str. Gheorghe Doja, nr. 119, Jud. Prahova.
S.J.A. Sălaj	Tel./Fax: 0260/61.10.00 E-mail: salaj.dga@mai.gov.ro	Zalău, Piaţa 1 Decembrie 1918, nr.12, jud. Sălaj.
S.J.A. Sibiu	Tel./Fax: 0269/208.322 E-mail: sibiu.dga@mai.gov.ro	Sibiu, str. Revoluţiei, nr. 4, jud. Sibiu.
S.J.A Satu Mare	Tel./Fax: 0261/71.06.90 E-mail: satumare.dga@mai.gov.ro	Satu Mare, str. Bujorului, nr. 26 – Inspectoratul Judeţean al Poliţiei de Frontieră Satu Mare.
S.J.A. Suceava	Tel./Fax: 0230/20.33.41 E-mail: suceava.dga@mai.gov.ro	Suceava, str. Petru Rareş, nr. 15, Jud. Suceava
S.J.A. Tulcea	Tel./Fax: 0240/534009 E-mail: tulcea.dga@mai.gov.ro	Tulcea, str. Isaccei nr. 105 (în sediul Inspectoratului de Jandarmi Judeţean Tulcea), jud. Tulcea.
S.J.A. Timiş	Tel./Fax: 0256/220.330 E-mail: timis.dga@mai.gov.ro	Mun. Timişoara, B-dul Tache Ionescu nr. 44-46, jud. Timiş.
S.J.A. Teleorman	Tel.: 0247/407292 E-mail: teleorman.dga@mai.gov.ro	Alexandria, str. Ion Creangă, nr.71-73, camera 2, jud. Teleorman.
S.J.A. Vaslui	Tel.: 0235/30.32.62 Fax: 0235/31.83.23 E-mail: vaslui.dga@mai.gov.ro	Vaslui, str. Mihail Kogălniceanu, nr. 25, jud. Vaslui.
S.J.A. Vâlcea	Tel.: 0250/703260 E-mail: valcea.dga@mai.gov.ro	Râmnicu Vâlcea, str. Calea lui Traian, nr. 95, jud. Vâlcea.
S.J.A. Vrancea	Tel.: 0237/207.119E-mail: vrancea.dga@mai.gov.ro	Focşani, b-dul. Dimitrie Cantemir nr. 1 (Prefectura Vrancea), jud. Vrancea.

➢ Contacte utile – Direcţia Naţională Anticorupţie[7]

Instituţie	Web/E-mail/Nr. Telefon	Adresă	Program şi Procuror şef Direcţie
Direcţia Naţională Anticorupţie	Tel.: 021/3121497 Fax: 021/3125144	Bucureşti, Str. Ştirbei Vodă nr. 79-81, cod 010106	luni-vineri orele 10-15 Procuror şef direcţie: Laura OPREAN
Serviciul Teritorial ALBA IULIA	Tel.: 0372.705.342 Fax: 0258.816.010	Alba Iulia, str. George Coşbuc, nr. 14, jud. Alba, Cod 510111	luni-vineri orele 9-15 procuror şef serviciu: Liana BOER
Serviciul Teritorial BACĂU	Tel.: 0372.777.845 Fax: 0234.520.312	Bacău, Str. Ştefan cel Mare nr. 4, cod 600356, jud. Bacău	luni-vineri orele 9-15 procuror şef serviciu: Manuel HUMULESCU
Serviciul Teritorial BRAŞOV	Tel.: 0372.777.841 Fax: 0268.475.244	Braşov, Str. Col. Ionel Buzoianu nr. 63, cod 500084, jud Braşov	luni-vineri orele 9-15 procuror şef serviciu: Marius SULU
Serviciul Teritorial BUCUREŞTI	Tel.: 0372.198.100 Fax: 021/3130128	Bucureşti, Str. Ştirbei Vodă nr. 79-81, Cod 010106, Bucureşti	luni-vineri orele 9-15 procuror şef serviciu: Eugen STOINA
Biroul Teritorial Slobozia	Tel.: 0372.777.851 Fax: 0243/232320	Slobozia, Str. Alexandru Odobescu nr. 5-7, cod 920025, jud. Ialomiţa	luni-vineri orele 9-15 procuror şef birou: Dumitru CRISTUDOR
Serviciul Teritorial CLUJ	Tel.: 0372.777.843 Fax: 0264/450816	Cluj Napoca, Calea Dorobanţilor nr. 8-10, cod 400133, jud. Cluj	luni-vineri orele 9-15 procuror şef serviciu: Virginia Elena BOTEZAN
Serviciul Teritorial CONSTANŢA	Tel.: 0372.777.847 Fax: 0241/672277	Constanţa, Str. Ion Corvin nr. 7, cod 900663, jud. Constanţa	luni-vineri orele 9-15 procuror şef serviciu: Sorin CONSTANTINESCU
Serviciul Teritorial CRAIOVA	Tel.: 0372.777.837 Fax: 0372.770.213	Craiova, Str. Mihai Viteazu nr. 20, cod 200421, jud. Dolj	luni-vineri orele 9-15 procuror şef serviciu: Cristina SCARLAT

[7] Sursa: http://www.pna.ro/faces/structura.xhtml, decembrie 2012

Instituţie	Web/E-mail/Nr. Telefon	Adresă	Program şi Procuror şef Direcţie
Biroul Teritorial Târgu Jiu	Tel.: 0372.777.852 Fax: 0253.223.555	Târgu Jiu, B-dul C-tin Brâncuşi nr. 9A, parter, cod 210192, jud. Gorj	luni-vineri orele 9-15 procuror şef birou: Cristian Adrian BERTHA
Serviciul Teritorial GALAŢI	Tel.: 0372.777.846 Fax: 0236.492.940	Galaţi, Str. Traian Nr. 63, cod 800043, jud. Galaţi	luni-vineri orele 9-15 procuror şef serviciu: Gheorghe IVAN
Serviciul Teritorial IAŞI	Tel.: 0372.777.838 Fax: 0232.272.234	Iaşi, Str. C.A. Rosetti nr. 18, cod 700141, jud. Iaşi	luni-vineri orele 9-15 procuror şef serviciu: Sorin Mihail CĂLIN
Serviciul Teritorial ORADEA	Tel.: 0372.777.848 Fax: 0259.479.112	Oradea, Str. Louis Pasteur nr. 1 bl. M1, cod 410168, jud. Bihor	luni-vineri orele 9-15 procuror şef serviciu: Marius Gheorghe IANCU
Biroul Teritorial Satu Mare	Tel.: 0372.777.840 Fax: 0261.759.781	Satu Mare, B-dul Sănătăţii Bl. K21, cod 440175, jud. Satu Mare	luni-vineri orele 9-15 procuror şef birou: Ciprian Florentin MAN
Serviciul Teritorial PITEŞTI	Tel.: 0372.777.850 Fax: 0248.289.093	Piteşti, B-dul Nicolae Bălcescu, Bl. S5, mezanin, cod 110332, jud. Argeş	luni-vineri orele 9-15 procuror şef serviciu: Nistor CĂLIN
Serviciul Teritorial PLOIEŞTI	Tel.: 0372.777.844 Fax: 0244.582.512	Ploieşti, Str. Gheorghe Grigore Cantacuzino nr. 257, cod 100507, jud. Prahova	luni-vineri orele 9-15 procuror şef serviciu: Lucian Gabriel ONEA
Serviciul Teritorial SUCEAVA	Tel.: 0372.777.839 Fax: 0230.522.812	Suceava, Str. Ştefan cel Mare nr. 15, cod 720008, jud. Suceava	luni-vineri orele 9-15 procuror şef serviciu: Constantin MARTIN
Serviciul Teritorial TIMIŞOARA	Tel.: 0372.777.849 Fax: 0256.221.421	Timişoara, Str. Eugeniu de Savoya nr. 2A, cod 300055, jud. Timiş	luni-vineri orele 9-15 procuror şef serviciu: Tamaş SCHIFFBECK
Serviciul Teritorial TÎRGU MUREŞ	Tel.: 0372.777.842 Fax: 0265.267.851	Tîrgu Mureş, Str. Tineretului nr. 2A, cod 540027, jud. Mureş	luni-vineri orele 9-15 procuror şef serviciu: Elena CURCĂ

➢ Contacte utile – Parchetele Anticorupţie de pe lângă Curţile de apel[8]

Curtea de apel	Tribunale arondate	Oraşul reşedinţă	Adresa	Telefon/ fax/Email/Website
Curtea de Apel Alba-Iulia	Alba, Sibiu, Hunedoara	Municipiul Alba Iulia	Alba Iulia, Str. I.C. Brătianu nr.2	0258-810.964/0258-810.291 pca_alba@mpublic.ro
Curtea de Apel Piteşti	Argeş, Vîlcea	Municipiul Piteşti	Piteşti, Str. Eroilor nr. 47	0248-221.534/ 0248-215.313 pca_pitesti@mpublic.ro
Curtea de Apel Bacău	Bacău, Neamţ	Municipiul Bacău	Bacău, Str.M.Eminescu nr.2	0234-515.280 / 0234-512.021 pca_bacau@mpublic.ro
Curtea de Apel Oradea	Bihor, Satu Mare	Municipiul Oradea	Oradea, Str. Aurel Lazăr nr. 12,	0259-426.728/0259-426.780 pca_oradea@mpublic.ro http://pcaoradea.mpublic.ro/
Curtea de Apel Suceava	Suceava, Botoşani	Municipiul Suceava	Suceava, Str. Ştefan cel Mare nr. 29,	0230-523.995/ 0230-222.029 pca_suceava@mpublic.ro http://pcasuceava.mpublic.ro/
Curtea de Apel Braşov	Braşov, Covasna	Municipiul Braşov	Braşov, Str. Republicii nr.45,	0268-412.689;0268-412.597/ 0268-471.481 pca_brasov@mpublic.ro http://pcabrasov.mpublic.ro/
Curtea de Apel Bucureşti	Bucureşti, Ilfov, Călăraşi, Giurgiu, Ialomiţa, Teleorman	Municipiul Bucureşti	Bucureşti, Str. Scaune nr.1-3 Sector 3,	021-311.12.76/021-312.45.53 pca_bucuresti@mpublic.ro http://pcabucuresti.mpublic.ro/
Curtea de Apel Cluj	Cluj, Bistriţa, Năsăud, Maramureş, Sălaj	Municipiul Cluj-Napoca	Cluj-Napoca, P-ţa Ştefan cel Mare nr. 1	0264-431.049, 0264-431.732/ 0264-431.044 pca_cluj@mpublic.ro http://pcacluj.mpublic.ro/

[8] Sursa: http://www.mpublic.ro/unitati_sub.htm, decembrie 2012

Curtea de apel	Tribunale arondate	Oraşul reşedinţă	Adresa	Telefon/ fax/Email/Website
Curtea de Apel Constanţa	Constanţa, Tulcea	Municipiul Constanţa	Constanţa, Str. Smârdan nr.10 C	0241-618.440/ 0241-618.463 pca_constanta@mpublic.ro http://pcaconstanta.mpublic.ro/
Curtea de Apel Craiova	Dolj, Gorj, Mehedinţi, Olt	Municipiul Craiova	Craiova, Str. Înfrăţirii nr. 5, cod 200530, jud. Dolj	0251-533.523, 0251-533.522/ 0251-534.483 pca_craiova@mpublic.ro http://pcacraiova.mpublic.ro/
Curtea de Apel Galaţi	Galaţi, Brăila, Vrancea	Municipiul Galaţi	Galaţi, Str. Basarabiei nr. 47	0236-460.253 0236-410.037/ 0236-316.422 pca_galati@mpublic.ro http://pcagalati.mpublic.ro/
Curtea de Apel Iaşi	Iaşi, Vaslui	Municipiul Iaşi	Iaşi, Str. Vasile Conta nr. 28	0374-128.220/ 0232-212.578 pca_iasi@mpublic.ro http://www.mpris.ro/
Curtea de Apel Tîrgu Mureş	Mureş, Harghita	Municipiul Tîrgu Mureş	Tg. Mureş, Str. Tudor Vladimirescu nr. 69	0265-260.742/ 0265-269.834 pca_tg.mures@mpublic.ro http://pcatgmures.mpublic.ro/
Curtea de Apel Ploieşti	Prahova, Buzău, Dâmboviţa	Municipiul Ploieşti	Ploieşti, Str. Buna Vestire nr. 1 A	0244-540.451 0244-541.008/ 0244-546.544 pca_ploiesti@mpublic.ro http://pcaploiesti.mpublic.ro/
Curtea de Apel Timişoara	Timiş Arad Caraş-Severin	Municipiul Timişoara	Timişoara, Eugeniu de Savoya nr.2A	0256-498.230/ 0256-492.125 pca_timisoara@mpublic.ro http://pcatimisoara.mpublic.ro/
Parchetul Militar de pe lângă Curtea Militară de Apel			Str.George Georgescu nr.3, sector 4 Bucureşti	021.337.05.95/ 021.337.04.84 http://pmcma.mpublic.ro/

VIII. CORUPȚIA PE ÎNȚELESUL TUTUROR

Idee și Desen realizat de Romina STANCU, 2012

Corupţia este un concept, din păcate, destul de greşit înţeles de foarte multă lume, fiind asociată de cele mai multe ori cu termenii de „șpagă” sau „mită”, dar în realitate aceasta nu se rezumă doar la atât.

Când vorbim de corupţie vorbim şi de trafic de influenţă, de primirea de foloase necuvenite, abuz de putere şi alte infracţiuni din aceeaşi familie.

Pericolul acestei încălcări a legii vine ca urmare a gradului ridicat de pericol pe care corupţia îl prezintă pentru comunitate. Conform celei mai cunoscute definiţii, cea emisă de Transparency International (TI) „***corupţia este***

folosirea abuzivă a puterii publice încredinţate, pentru obţinerea de beneficii personale". Ne putem da seama de ce vorbim de pericol social în momenul în care ne gândim că autorităţile, cele care ar trebui să ne protejeze, cărora le încredinţăm mai multe responsabilităţi decât putem realiza pe moment, pot avea atât de uşor un comportament nereprezentativ, corupt şi necinstit. Aici ne referim la organele executive, organele judiciare, sistemul medical şi multe altele de care depindem zilnic şi care pot abuza de puterea lor. Într-un stat de drept („*rule of law*") corupţia înseamnă punerea interesului particular deasupra interesului întregii comunităţii.

Corupţia în forma ei clasică

Un punct important în expunerea noastră este ideea că nu întâlnim termenul de corupţie numai în raport cu agenţi ai statului, ci şi în legătură cu simpli cetăţeni. C**orupţia** nu este un fenomen datorat numai proastei pregătiri şi slabelor repere morale ale funcţionarilor de stat, ci **îşi are originile şi în factori sociali şi economici**: cultura civică a cetăţenilor, salariile mici ale angajaţilor la stat, oportunism, practici de concurenţă neloială, slaba

pregătire juridică şi politică a cetăţenilor etc. Pe scurt, vinovaţi pentru corupţie sunt în egală măsură medicul care ia mită pentru a trata un pacient înaintea celorlalţi, dar şi persoana care îi oferă mită acestuia.

În acelaşi timp, dorim să vă oferim câteva exemple de corupţie, atât la nivel de aparat de stat, cât şi la nivel de relaţii cetăţean-funcţionar de stat:

1) Mita (șpagă, cadou, mulțumire, plic):

Constă în **cererea, oferirea, acceptarea şi nerefuzarea de sume de bani ori foloase materiale pentru a facilita un serviciu sau beneficiu**. Mita este reglementată în mod expres **în art 254 şi 255 Cod Penal.**

2) Primirea de foloase necuvenite:

Fiindcă mita are un caracter mai degrabă anterior săvârşirii serviciului de către funcţionar (se oferă banii tocmai pentru a se obține un serviciu), de-a lungul timpului s-a dezvoltat o altă practică, la fel de defectuoasă: **oferirea de beneficii materiale (bani, cadouri, servicii) după îndeplinirea serviciului de către funcţionar**.

Este uşor de observat că acest tip de corupţie este tot mită, doar că mai „*discretă*”. *Doar a mulţumi este considerat politicos, nu?* Urmările sunt însă dezastruoase: medici care tratează înainte pacienţii bogaţi, poliţişti care protejează cu precădere anumite zone sau imobile etc. Primirea de foloase necuvenite este considerată corupţie şi este reglementată la **art 256 Cod Penal**.

3) Traficul de influenţă:

Atunci când un **funcţionar pretinde bani sau alte foloase materiale pentru a determina un alt funcţionar să întreprindă o acţiune sau non-acţiune de care beneficiază în mod direct sau indirect o altă persoană** (cea care oferă banii sau alte foloase materiale) trebuie să observăm că este vorba de corupţie. Traficul de influenţă este reglementat în **art. 257 Cod Penal**.

Din aceste trei exemple, putem desprinde câteva reguli simple ce pot semnala fenomenul corupţiei atunci când observăm că nu sunt respectate:

- Angajaţii la stat, indiferent de meseria pe care o desfăşoară**, nu au dreptul să ceară de la cei pentru care prestează servicii alte plăţi decât cele înscrise**

în actele normative corespunzătoare (legi, ordine ministeriale, regulamente de funcţionare ale autorităţilor publice etc);

- Angajaţii la stat **nu au voie să primească în schimbul serviciilor prestate niciun alt folos material, în afara remuneraţiei primite de la stat**;

- **Oferirea de bani sau alte foloase materiale angajaţilor la stat pentru stimularea acestora în prestarea serviciilor sau pentru a-i incita la depăşirea atribuţiilor lor**, indiferent dacă se realizează înainte sau după ce serviciul a fost realizat, **este considerată corupție și se pedepsește prin lege**;

- Angajaţii la stat au atribuţii clar delimitate prin lege. Orice depăşire a acestora reprezintă o formă de corupţie şi se pedepseşte prin lege.

Alte forme de corupţie

Corupţia, aşa cum am întâlnit-o în subcapitolul precedent este un fenomen clar, uşor de depistat şi contra căruia cetăţeanul afectat are numeroase mijloace de luptă. Corupţia clasică implică **bani, foloase materiale diverse** şi întotdeauna, **doi vinovaţi: cel care ia şi cel care dă**.

ATENȚIE!
Întotdeauna, pentru a putea vorbi de corupţie, în formă clasică, cel care dă o face de bună-voie şi nesilit de nimeni. Cum spuneam, există doi vinovaţi. Dacă sunteţi ameninţat sau şantajat, deja nu se mai vorbeşte numai de corupție, ci şi de şantaj sau ameninţare. În aceste două ultime cazuri, există un singur vinovat: cel care cere.

Există şi alte forme de corupţie, care nu implică bani sau foloase materiale şi în care nu regăsim decât un singur vinovat: cel care le exercită. Aceste forme s-au născut din dorinţa de putere, din lene, din proasta pregătire a angajaţilor la stat şi din slabele repere morale ale acestora. Iată câteva exemple:

1) **Neglijenţa în serviciu (art 249 Cod Penal)**

Îndeplinirea defectuoasă a sarcinilor sale de către un funcţionar de stat.

2) **Abuzul în serviciu contra intereselor persoanei (art 246 Cod Penal)**

Refuzul de a îndeplini anumite servicii sau îndeplinirea lor defectuoasă (inclusiv în întârziere), prin care se urmăreşte producerea de greutăţi unei persoane.

3) **Abuzul în serviciu prin îngrădirea unor drepturi (art 247 Cod Penal)**

Dacă un funcţionar refuză abuziv să îndeplinească un anumit serviciu, deşi persoana care îl cere are dreptul la acesta.

4) **Purtarea abuzivă (art 250 Cod Penal)**

Dacă un funcţionar aduce atingere demnităţii persoanei care-i solicită serviciul prin injurii sau afirmaţii calomnioase. De asemenea, dacă întârzie să se prezinte la post, îndeplineşte alte activităţi decât cele prevăzute prin regulament în timpul programului etc.

5) **Arestarea nelegală şi cercetarea abuzivă (art 266 Cod Penal)**

Dacă o persoană este arestată fără motiv sau fără a i se prezenta motivul. De asemenea, dacă este reţinută fără motiv mai mult decât este prevăzut în lege şi dacă în timpul cercetării i-au fost adresate injurii sau a fost adusă atingere demnităţii sau integrităţii sale corporale şi psihice.

Important!
Acelaşi articol se aplică pentru motivele de mai sus şi în cazul martorilor, experţilor şi interpreţilor implicaţi în proces sau cercetare.

6) **Supunerea la rele tratamente (art. 267 Cod Penal)**

Acest articol se aplică în cazul deţinuţilor ce sunt trataţi în închisoare mai rău decât se prevede în legi sau alte acte normative.

Cum să ne ferim de corupţie

SURSA: PRO TV- Facebook, https://www.facebook.com/photo.php?fbid=10151231663102935&set=a.10150240102607935.328965.195024862934&type=1&theater

Este uşor să ne ferim de fenomenul corupţiei, odată ce realizăm că este extrem de dăunător nouă, atât pe termen scurt, cât mai ales pe termen mediu şi lung. Mai ales, este uşor să recunoaştem corupţia şi practicile acesteia atunci când le vedem dacă stabilim că este intolerabilă într-o societate civilizată, democratică, europeană, în care regăsim domnia legii.

Sunt câteva procedee pe care vi le recomandăm:

1) **Oricând aveţi de a face cu statul sau agenţi ai acestuia, citiţi cu atenţie legislaţia în vigoare privitoare la subiectul care vă interesează**. De asemenea, este recomandabil să se citească, atunci când este posibil, regulamentele de ordine interioară. În acest fel, veţi cunoaşte dinainte ce poate face şi ce nu poate face un funcţionar; în aceeaşi ordine de idei, veţi cunoaşte ce drepturi şi obligaţii veţi avea dumneavoastră.

2) **Nu oferiţi niciodată bani sau alte foloase materiale unui funcţionar care se află în exerciţiul funcţiei sale**. Precum dumneavoastră, este plătit pentru munca pe care o depune şi orice altă formă de plată poate duce la tratament discriminatoriu, neglijenţă în serviciu etc.

3) **Dacă vi se cer favoruri, bani sau alte foloase materiale de către un funcţionar aflat în exerciţiul funcţiei sale, reacţionaţi imediat şi cereţi să vorbiţi cu superiorul acestuia** (aveţi acest drept). Dacă refuză, întrebaţi unde trebuie să vă adresaţi pentru a scrie o plângere**. Dacă refuză în continuare, sunaţi la poliţie sau alertaţi direct, la faţa locului Direcţia Naţională Anticorupţie (DNA).**

4) Ţineţi întotdeauna minte că de corupţie se poate face vinovat orice angajat al statului: Miniştri, Primari, Judecători, Procurori, Profesori, Medici, Lucrători la Căile Ferate Române etc. De asemenea, ţineţi minte că **de corupţie se poate face vinovată orice persoană privată, fizică sau juridică, care oferă sau dă în urma cererii bani sau alte foloase materiale**.

Consecinţele corupţiei

Observăm cu uşurinţă că fenomenul corupţiei este unul ce acoperă o paletă foarte largă de acţiuni sau non-acţiuni, atât din partea funcţionarilor de stat, cât şi din partea persoanelor fizice sau juridice private. Adeseori am trecut

pe lângă el sau chiar l-am ignorat fără să ne dăm seama şi **consecinţele acţiunilor noastre se răsfrâng în mod negativ tot asupra noastră.**

Să nu uităm că **o ţară ce este privită ca având un aparat statal corupt este o ţară în care nimeni nu doreşte să investească pe termen mediu şi lung.** În lipsa acestor investiţii, o dezvoltare durabilă şi rapidă a economiei la nivel naţional este dificilă şi îndelungată. O economie slabă reprezintă cheia către un nivel de trai scăzut al populaţiei.

Într-o ţară cu un aparat statal corupt, cheltuielile de la bugetul de stat vor fi întotdeauna mai mari, din cauza sumelor extrem de mari pierdute prin acţiuni de corupţie. Un astfel de stat nu va avea puterea economică necesară pentru a investi în domeniile primare ale societăţii şi economiei: învăţământ, sănătate, infrastructură, cultură etc.

Într-o ţară cu un aparat statal corupt, cu o economie slabă, ce nu-şi permite să investească atât cât este necesar în domeniile de mai sus, **populaţia va fi slab pregătită din punct de vedere academic, puţin dornică să înceapă afaceri şi cu o natalitate scăzută din cauza nivelului de trai scăzut.** De asemenea, dintr-o astfel de

ţară, **populaţia tânără va căuta să emigreze în statele dezvoltate.**

În final, pentru a completa acest cerc vicios, putem spune că într-o ţară cu un aparat de stat corupt, cu un nivel de trai scăzut al populaţiei, şansa de propagare şi dezvoltare a fenomenului corupţiei este mult mai mare decât într-o ţară dezvoltată, cu o populaţie bine educată şi cu un nivel de trai crescut.

Acte normative utile:

V-am recomandat să citiţi legea, dar nu ni se pare corect să nu vă punem la dispoziţie măcar câteva titluri de plecare. Am adunat în enumerarea de mai jos actele normative cu care s-ar putea să se ciocnească orice cetăţean de-a lungul vieţii sale, dacă întâlneşte fenomenul corupţiei şi nu numai.

ACTE NORMATIVE CU CARACTER GENERAL

Act normativ	Ce anume acoperă?
Codul de Procedură Penală	
Legea nr. 115 din 16 octombrie 1996	pentru declararea şi controlul averii demnitarilor, magistraţilor, a unor persoane cu funţii de conducere şi de control şi a funcţionarilor publici, cu modificările şi completările ulterioare

Legea nr. 147 din 1 aprilie 2002	pentru ratificarea Convenţiei civile asupra corupţiei, adoptată la Strasbourg la 4 noiembrie 1999, cu modificările şi completările ulterioare
Legea nr. 27 din 16 ianuarie 2002	pentru ratificarea Convenţiei penale privind corupţia, adoptată la Strasbourg la 27 ianuarie 1999, cu modificările şi completările ulterioare
Legea nr.672/2002	privind Auditul Public Intern, cu modificările şi completările ulterioare
Legea nr. 161 din 19 aprilie 2003	privind unele măsuri pentru asigurarea transparenţei în exercitarea demnităţilor publice, a funcţiilor publice şi în mediul de afaceri, prevenirea şi sancţionarea corupţiei, cu modificările şi completările ulterioare
Legea nr. 364 din 15 septembrie 2004	privind organizarea şi funcţionarea poliţiei judiciare, cu modificările şi completările ulterioare;
Legea nr. 571 din 14 decembrie 2004	privind protecţia personalului din autorităţile publice, instituţiile publice şi din alte unităţi care semnalează încălcări ale legii, cu modificările şi completările ulterioare;
Legea nr. 144 din 21 mai 2007	privind înfiinţarea, organizarea şi funcţionarea Agenţiei Naţionale de Integritate
Legea nr.188/1999	privind Statutul funcţionarilor publici, cu modificările şi completările ulterioare
Legea nr. 7/2004	privind Codul de conduită a funcţionarilor publici, cu modificările şi completările ulterioare, introduce o instituţie juridică nouă materializată în Consilierul de Etică.

Ordonanţa de Urgenţă nr. 34/2006	privind atribuirea contractelor de achiziţie publică, a contractelor de concesiune de lucrări publice şi a contractelor de concesiune de servicii aprobată prin Legea nr. 337/2006, cu modificările şi completările ulterioare.

ACTE NORMATIVE CU PRIVIRE LA SISTEMUL SANITAR ŞI ACTIVITĂŢILE MEDICALE

Act normativ	Ce anume acoperă?
Legea nr. 95/2006	privind reforma în domeniul sănătăţii (pachetul legislativ al reformei în sănătate)
Hotărârea Guvernului nr. 862 / 2006	privind organizarea Ministerului Sănătăţii Publice
Hotărârea Guvernului nr. 1842/2006	pentru aprobarea Contractului-cadru privind condiţiile acordării asistenţei medicale în cadrul sistemului de asigurări sociale de sănătate pentru anul 2007
Ordinul nr. 840/2003	privind Normele Metodologice de aplicare a auditului public intern în Ministerul Sănătăţii
Ordinul nr. 1136/2005	privind Programul de dezvoltare a sistemului de control managerial al Ministerului Sănătăţii Publice şi pentru constituirea colectivului de lucru pentru monitorizarea, coordonarea şi îndrumarea metodologică cu privire la sistemele de control managerial din

	Ministerul Sănătăţii Publice, ce transpune Ordinul nr. 946/2005 (Codul controlului intern) al Ministerului Finanţelor Publice (MFP)
Ordinul Casei Naţionale de Asigurări de Sănătate nr.328/2006,	privind monitorizarea şi controlul în sistemele de asigurări sociale de sănătate
Ordinul Ministrului Sănătăţii Publice nr. 880/2006	privind Regulamentul de organizare şi funcţionare a Autorităţii de Sănătate Publică (sesizări şi reclamaţii);
Ordinul Ministrului Sănătăţii Publice nr.922 din 27 iulie 2006	privind aprobarea modelului contractului de management al spitalului public
Ordinul Ministrului Sănătăţii Publice nr.921 / 2006	privind atribuţiile consiliului director al spitalelor
Ordin nr.1781/558 din 27 decembrie 2006	pentru aprobarea Normelor metodologice de aplicare a Contractului Cadru privind condiţiile acordării asistenţei medicale în cadrul sistemului de asigurări sociale de sănătate pentru anul 2007
Ordinul Ministrului Sănătăţii Publice nr. 320/2007	privind Contractul de administrare a secţiei/laboratorului sau serviciului medical din cadrul spitalului public

ACTE NORMATIVE PRIVIND SECTORUL FINANCIAR-FISCAL

Act normativ	Ce anume acoperă?
Ordonanţa de urgenţă nr. 91 din 02/10/2003	privind organizarea Gărzii Financiare
Legea nr. 132 din 21/04/2004	pentru aprobarea Ordonanţei de Urgenţă a Guvernului nr.91/2003 privind organizarea Gărzii Financiare, cu modificările şi completările ulterioare
Hotărârea Guvernului nr.533 din 30/05/2007, modificată prin Hotărârea nr.1171/2007	pentru organizarea si funcţionarea Gărzii Financiare
Ordonanţa nr.8 din 20/01/2005	privind stabilirea unor măsuri de preluare a Gărzii Financiare Naţionale a Vămilor în subordinea Ministerului Finanţelor Publice, precum şi a unor măsuri de reorganizare a Agenţiei Naţionale de Administrare Fiscală
Legea nr.154 din 20/05/2005	pentru aprobarea Ordonanţei Guvernului nr.8/2005 privind stabilirea unor măsuri de preluare a Gărzii Financiare şi a Autorităţii Naţionale a Vămilor în subordinea Ministerului Finanţelor Publice, precum şi a unor măsuri de reorganizare a Agenţiei Naţionale de Administrare Fiscală (ANAF)
Hotărârea Guvernului nr.1757 din 06/12/2006	privind modificarea şi completarea Hotărârii Guvernului nr.1538/2003 pentru organizarea şi funcţionarea Gărzii Financiare
Strategia sectorială anticorupţie a Autorităţii Naţionale a Vămilor pe perioada 2005-2007, aprobată prin Ordinul Vicepreşedintelui ANAF nr.789/29.04.2005.	

ACTE NORMATIVE CU PRIVIRE LA ORDINEA ŞI SIGURANŢA PUBLICĂ

Act normativ	Ce anume acoperă?
Ordonanţa de Urgenţă nr. 30/25.04 2007	privind organizarea şi funcţionarea Ministerului Internelor şi Reformei Administrative
Legea nr. 161/30.05.2005,	privind stabilirea unor măsuri pentru prevenirea şi combaterea corupţiei în cadrul Ministerului Internelor şi Reformei Administrative
Ordonanţa de Urgenţă nr. 120 din 1 Septembrie 2005	privind operaţionalizarea Direcţiei Generale Anticorupţie din cadrul Ministerului Internelor şi Reformei Administrative, aprobată prin Legea nr. 383/2005
Ordinul Ministrului Internelor şi Reformei Administrative nr. 1154/2006	pentru aprobarea Regulamentului privind organizarea, funcţionarea şi atribuţiile Comitetului Strategic pentru sprijinirea şi evaluarea activităţii Direcţiei Generale Anticorupţie
Ordinul Ministrului Internelor şi Reformei Administrative nr. 1150 din 19 Ianuarie 2006	pentru aprobarea Strategiei de prevenire şi combatere a corupţiei în rândul personalului propriu
Hotărârea Guvernului nr. 1.346 din 31 Octombrie 2007.	privind aprobarea Planului de acţiune pentru îndeplinirea condiţionalităţilor din cadrul mecanismului de cooperare şi verificare a progresului realizat de România în domeniul reformei sistemului judiciar şi al luptei împotriva corupţiei

ACTE NORMATIVE CARE REGLEMENTEAZĂ SECTORUL EDUCAȚIEI

Act normativ	Ce anume acoperă?
Legea învăţământului nr. 84 din 24 Iulie 1995, republicată, cu modificările şi completările ulterioare	
Hotărârea Guvernului nr. 366/2007	privind organizarea şi funcţionarea Ministerului Educaţiei, Cercetării şi Tehnologiei (MECT) cu modificările şi completările ulterioare
OMEC nr. 4492 din 06 Iulie 2005	privind promovarea eticii profesionale în universităţi
OMEC nr. 3252 din 13 Februarie 2006	privind aprobarea programei la disciplina Sociologie, liceu, clasa a XI-a
OMEC nr. 5208 din 25 Septembrie 2006	privind aprobarea programei la disciplina Drepturile omului, liceu

ACTE NORMATIVE RELEVANTE PENTRU SECTORUL DE ADMINISTRAȚIE PUBLICĂ LOCALĂ

Act normativ	Ce anume acoperă?
Legea nr. 215/2001, republicată, a administraţiei publice locale, cu modificările şi completările ulterioare;	
Legea nr. 7/2004	privind codul de conduită a funcţionarilor publici, cu modificările şi completările ulterioare
Legea nr. 273/2006	privind finanţele publice locale
Legea-cadru nr. 195/2006 a descentralizării	
Legea 393/2004	privind Statutul aleşilor locali

NOTĂ!

Menționăm că normele legislative enumerate mai sus trebuie trebuie privite în varianta republicată, cu modificările și completările ulterioare.

BIBLIOGRAFIE

AXELROD, Alan „*Gandhi, CEO or 14 Principles to guide & inspire modern leaders*”, Sterling Publishing, NY 2010

Legislaţie

Codul Penal
Codul Civil

Websites

http://www.psychologytoday.com

http://news.protestwatch.org.uk

http://www.guardian.co.uk

http://plato.stanford.edu

http://www.actupny.org

http://www.pna.ro/faces/servicii_teritoriale.xhtml/

http://www.mai-dga.ro/index.php?l=ro

http://www.mpublic.ro/unitati_sub.htm

Erupție AnTiCoruPțiE

Acest proiect este finanțat în parte printr-un grant al Ambasadei SUA la București. Opiniile, concluziile, recomandările etc. din cadrul acestui proiect sunt ale autorilor și nu reflectă în mod necesar pe cele ale Departamentului de Stat al SUA.

Toate drepturile sunt rezervate. ■ Se distribuie gratuit ■ Noiembrie 2012